

**HOMILIA PAPIEŻA JANA PAWŁA II PODCZAS
NABOŻEŃSTWA EKUMENICZNEGO Z UDZIAŁEM
Patriarchy Wszystkich Ormian Karekina II
W Bazylice św. Piotra w Rzymie 10 XI 2000 roku***

«Ja jestem dobrym pasterzem. Dobry pasterz daje życie swoje za owce» (J 10, 11).

1. W 2001 r. Kościół ormiański będzie obchodził 1700-lecie chrztu Armenii, dokonanego za sprawą św. Grzegorza Oświeciciela. Na wzór Dobrego Pasterza św. Grzegorz oddał życie za owce. Uwięziony za wiarę w Chrystusa na rozkaz króla Tyrydatesa, spędził wiele lat w ciemnej studni. Dopiero wówczas, gdy przetrwał te okrutne cierpienia, został uwolniony i mógł publicznie zaświadczyć w pełni o swym powołaniu chrzcielnym oraz głosić Ewangelię ludziom swojej epoki.

Życie św. Grzegorza było zapowiedzią drogi, jaką przez wieki miał iść Kościół ormiański. Jakże często wtrącano go do ciemnicy prześladowań, przemocy, zapomnienia! Ileż razy jego synowie wołali z mroków więzienia słowami proroka Micheasza: «Ja wypatrywać będę Pana, wyczekiwać na Boga zbawienia mego: Bóg mój mnie wysłucha. Nie wesel się nade mną, nieprzyjaciółko moja; choć upadłem, powstanę, choć siedzę w ciemnościach, Pan jest światłością moją» (Mi 7, 7-8). I to nie tylko w odległej przeszłości, bo przecież także XX w. był jednym z najbardziej burzliwych okresów w dziejach Kościoła ormiańskiego, który zaznał wszelkiego rodzaju straszliwych udręków. Dzisiaj, dzięki Bogu, pojawiły się wyraźne oznaki nowej wiosny.

2. Podczas dzisiejszej liturgii z radością zwracam Waszej Świątobliwości relikwię św. Grzegorza Oświeciciela, która od wielu stuleci była przechowywana w klasztorze św. Grzegorza Ormianina w Neapolu i tam otaczana czcią¹.

* Tekst włoski homilii w OsRom 140 (2000) nr 261 (11 XI) s. 8, przekład polski z OsRomPol 22 (2001) nr 3, s. 25-26, noty oprac. S. Longosz.

¹ Tuż przed nabożeństwem ekumenicznym pod przewodnictwem Jana Pawła II i Karekina II nastąpiło uroczyste wniesienie do Bazyliki Watykańskiej relikwii św. Grzegorza Oświeciciela, które przywiezione według tradycji przez uciekające ze Wschodu przed prześladowaniami ormiańskie i greckie mniszki zostały umieszczone w starym neapolitańskim pamiętającym rzekomo czasy św. Heleny monasterze, dedykowanym odtąd św. Grzegorzowi Armeńskiemu. Dokonał tego arcybiskup Neapolu kard. Michele Giordano, który w towarzystwie papieża i katolika oraz

Teraz zostanie umieszczona w nowej katedrze, wznoszonej obecnie w Erewanie po wielu latach ucisku i milczenia, która ma być symbolem nadziei i misji Kościoła w Armenii. To miejsce, położone w sercu szybko rozwijającego się miasta, miejsce wielbienia Boga, słuchania Pisma Świętego i sprawowania Eucharystii, stanie się ważnym czynnikiem ewangelizacji. Modłę się, aby Duch Święty nappełnił to święte miejsce swoją miłościwą obecnością, swym chwalebny światłem i uświęcającą łaską. Ufam, że nowa katedra przyda urody Oblubienicy Chrystusa w Armenii, gdzie Lud Boży od stuleci żyje w cieniu góry Ararat. Oby za wstawiennictwem Matki Bożej i św. Grzegorza Oświeciciela wierni ormiańscy mogli czerpać ze swej katedry nową odwagę i ufność. Oby pielgrzymi przybywający tam z wszystkich stron mogli zaznać mocy Bożej światłości, promieniującej z tego świętego miejsca, i iść z nią dalej w pielgrzymce wiary.

3. W erewańskiej katedrze, podobnie jak we wszystkich innych, znajdować się będzie ołtarz Eucharystii i tron Patriarchy. Ten ołtarz i tron mówią o komunii, jaka już istnieje między nami. Jak oświadczył Sobór Watykański II, «powszechnie wiadomo, z jakim przywiązaniem chrześcijanie wschodni sprawują liturgiczne obrzędy, przede wszystkim obrzęd eucharystyczny, źródło życia Kościoła i zadatek przyszłej chwały; przez niego wierni złączeni z biskupem mają dostęp do Boga Ojca przez Syna, Słowo Wcielone, umęczone i uwielbione, oraz do szczodrośliwości Ducha Świętego». Ojcowie Soborowi stwierdzili też, że Kościoły Wschodnie «posiadają prawdziwe sakramenty, szczególnie zaś na mocy sukcesji apostołskiej, kapłaństwo i Eucharystię, dzięki którym są dotąd z nami złączone najcislejzym węzłem»².

W ciągu dziejów Kościół katolicki i Apostolski Kościół Ormiański wielokrotnie nawiązywały wzajemne kontakty, podejmowano też próby przywrócenia pełnej komunii. Dzisiaj musimy się modlić i gorliwie dążyć do tego, aby rychło nadszedł dzień, gdy nasze stolice i biskupi znów połączą się więzią pełnej komunii, tak byśmy mogli sprawować razem, przy jednym ołtarzu, Eucharystię – najwyższy znak i źródło jedności w Chrystusie. Dopóki nie zaświta ten dzień, podczas każdej liturgii eucharystycznej będziemy boleśnie odczuwali nieobecność brata, którego nie będzie jeszcze z nami.

w otoczeniu 13 kardynałów, duchowieństwa i wiernych, poprowadził przez centralną nawę Bazyliki uroczystą procesję z niesionym na ramionach podarowanym przez archidiecezję neapolitańską ozdobnym w kształcie tryptyku relikwiarzem (zawierającym kość ręki Świętego) i umieścił go na czas nabożeństwa przed konfesją św. Piotra. Po modlitwach, homiliach i śpiewach, wykonanych przez chór Papieskiego Kolegium Ormiańskiego, kardynał M. Giordano podał relikwie Świętego papieżowi, który je ucałował i przekazał Karekinowi II, ten zaś również je ucałował, pobłogosławił nimi zgromadzonych i podał innym do ucałowania. Relikwie te mają zostać umieszczone w krypcie nowo zbudowanej katedry w stolicy Armenii Erewanie.

² Dekret o ekumenizmie *Unitatis redintegratio* 15.

4. Drogi i czcigodny Bracie w Chrystusie, św. Paweł przemawia do nas słowami, które słyszeliśmy w czytaniu z Dziejów Apostolskich: «Uważajcie na samych siebie i na całe stado, nad którym Duch Święty ustanowił was biskupami, abyście kierowali Kościołem Boga, który On nabył własną krwią» (20, 28). Spoczywa na nas wielka odpowiedzialność. Chrystus zawierzył naszej pasterskiej opiece to, co ma na ziemi najcenniejszego: Kościół, «który On nabył własną krwią».

Proszę Boga przez wstawiennictwo św. Grzegorza Oświeciciela, aby obficie obdarzył swoim błogosławieństwem ciebie, twoich braci w biskupstwie oraz wszystkich pasterzy Apostolskiego Kościoła Ormiańskiego. Niech Duch Święty będzie dla ciebie źródłem natchnienia i przewodnikiem w twojej pasterskiej posłudze wśród ormiańskiego ludu, zarówno w ojczyźnie, jak i na całym świecie. Twojej braterskiej modlitwie zawierzam moją posługę Biskupa Rzymu: obym mógł sprawować ją jeszcze bardziej jako «uznaną przez jednych i drugich posługę miłości»³, aby wszyscy wreszcie stanowili jedno (por. J 17, 21).

5. Niech mi będzie wolno na koniec wnieść żarliwą modlitwę do Matki Bożej, którą wypowiedziałem trzynaście lat temu podczas Roku Maryjnego, a która także dzisiaj wypływa z mego serca:

«Święta Matko Boża, (...) spójrz na ormiańską ziemię, na jej góry, gdzie żyły niezliczone rzesze świętobliwych i mądrych mnichów; na jej kościoły – skały wzniesione na skałach, przeświecone promieniem Trójcy; na jej kamienne krzyże, pamiątki Twojego Syna, którego męka trwa w cierpieniach męczenników; na jej synów i córki na całym świecie. (...) Wzbudź dobre pragnienia i nadzieje w młodych, aby zachowali dumę ze swego pochodzenia. Spraw, aby wszędzie, gdzie się udadzą, słuchali swego ormiańskiego serca, bo w jego głębi zawsze rozbrzmiewać będzie modlitwa skierowana do Boga i będzie tlił się płomyk zawierzenia Tobie, która okrywasz ich płaszczem Twojej opieki, o Panu słodka, o Matko Chrystusa i Matko nasza, Maryjo!»⁴. Amen.

³ Encyklika *Ut unum sint* 95.

⁴ Homilia Jana Pawła II wygłoszona podczas liturgii w obrządku ormiańskim w Bazylice NMP na Zatybrzu 21 XI 1987 roku, por. *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. III 3 (1987), Roma 1988, s. 1179, lub OsRom 127 (1987) nr 280 (23-24 XI) s. 6.

